

»Fili, aut Spiritus Sancti designatur, non solum ad Sanctum Spiritum, sed etiam ad Patrem refertur et Filium: nec solum ad Patrem, sed etiam ad Filium refertur et Spiritum. « Cuius principii veritatem vt probet, exemplum adducit Eunuchi Candacis Reginae, quem adserit plenum mysterium consequutum fuisse; hoc est plenum Baptismatis effectum, quamuis Scriptura eum in Christo, seu Christi operatione interius baptizatum fuisse adserat. Ambrosius itaque sui ipsius interpret est quoad hunc etiam locum, obscurum sane et intricatum: nam alibi apertissime totius Trinitatis inuocationem ad integram Baptismatis formam necessariam esse propugnat. (34)

Ad Bernardum quod attinet, sunt qui iudicent memoratam Epistolam Bernardi non esse: leuibus tamen argumentis nixi, quae pi-
ger referre. Nos itaque ea pro germano Bernardi foetu admissa, respondemus, non certo, sed probabiliter S. Doctorem fuisse loquutum; censuisseque proinde ratum esse Baptisma de quo agitur: ait enim: »breuiter vobis de proposita quaestione respondemus, sine praeciudicio tamen sanius sapientis. « Verum quod probabile tunc Bernardus iudicauit, saeculo nempe XII. non recipitur hodie a Theologis, qui ad Apostolicam Traditionem, Patrumque antiquorum, ipsiusque Augustini auctoritatem attendunt.

Septimi solutio est: Nicolai I. decretum vim tantum habere pro Baptismatis ministro, seu quatenus datum a non baptizato valere definit; non vero pro eiusdem Baptismatis forma, de qua a Bulgaris consultus non fuerat; vt cuique haec Capituli verba perlustranti patebit: »a quodam Iudaeo, nescitis, vtrum Christiano, an Pagano, multos in Patria vestra baptizatos adseritis, et quid de his sit agendum consultis. « Duo itaque in huius Pontificis responso sunt secernenda: quorum primum, vt ex instituto decretum ac definitum, ceu Romanae Sedis Oraculum Ecclesiae susceperunt: nempe valere Baptisma a Iudaeo vel Pagano collatum: Secundum obiter tantum dictum, priuati Doctoris opinatio est, quam Ecclesia ipsa non probat. Ita argumento respondent Theologi Pontificiae inerrantiae alias propugnatores acerrimi: quin vitio eis vertatur haec doctrina.

(34) Lib. II. de Sacram. capp. 5. et 7.

CAPVT V.

Aquae vsum, aut abluendi modum, in Baptismatis administratione designat.

Valet Baptismus siue effusione, siue aspersione, siue immersione trina, aut vnica datus.

Ac primo quidem ex eo constat propositio generatim accepta, quod immersione, aspersione, aut effusione, non immutetur substantialiter ablutio, quam Christus praecepit. Secundo ex eo constat, quod vtrumque discipuli adhibuisse videntur. Per immersionem Philippus Diaconus Spadonem Candacis Reginae tinxit, vt ex his Act. cap. viii. verbis colligitur: »et descenderunt vtrique in aquam, Philippus et »Eunuchus. « Et postea: »quum autem ascendissent de aqua. « Petrum vel aspersione, vel effusione vsum colligi videtur ex capp. ii. et 3. eorundem Actuum Apostolicorum, in quibus eum vna die tria, aut etiam quinque millia hominum baptizasse narratur: siquidem tantum Iudaeorum numerum per solam immersionem vno et eadem die Baptismo initiare vix potuisset. Aspersione tandem seu perfusione Clinici, seu in lectulo mortis prae infirmitate iacentibus, datum Baptisma valuisse docet Tractatus; quae vt Tertullianus ait: (1) »harum, et aliarum eiusmodi disciplinarum . . . tibi praetendetur »autrix, consuetudo confirmatrix, et Fides obseruatrix. «

Licet enim ritus Baptismus conferendi per immersionem adhuc saeculo XIII. obtineret, vt constat ex S. Thoma, (2) probata fuisse quandoque Baptismata effusione, aspersione, vnica etiam mersione data, illustria probant exempla a Martene (3) et Mabillonio prolata: (4) vnde illud tandem euincitur, communiorum ritum illum certe per tredecim priora saecula in Ecclesiis Occidentis fuisse, quae hodieum inter Graecos solus obtinet; sed non fuisse vnicum, vt contendere Iuenninus videtur. (5) Quam tamen ab Hispanis Praesulibus desertum, quod ad immersionem tertiam attinet, circa annum sexcentisimum, occasione Arianorum, qui ex eo petebant argumentum ad oppugnandam Trinitatis consubstantialitatem, postremo Latina Ecclesia omnis in effu-

sio-

(1) De cor. Milit. cap. 4.

(2) III Part. q. LXVI. art. 7.

(3) Lib. 1. cap. 1.

(4) In Itinere Ital.

(5) In Comment. Hist. Dogmat. dissert. II. de Bapt. art. 2. §. 1.

sionem mutauit multiplice causa: scilicet et quod ministri, ubi in Ecclesis desit Diaconorum copia, baptizandos, praesertim adultos, immergere vix possent; et quod paruulorum qui maiorem baptizandorum numerum constituiebant, valetudini labes aliqua ex immersione inferri posse viderent; tandemque vt ministrantium et suscipientium pudori melius consuleretur.

Nec his obsunt quae Graeci Schismatici opponunt; videlicet: qui baptizat alio modo quam per immersionem, non adimpler Christi praeceptum; hoc enim praescripta ablutio est quae per immersionem fiat. Deinde: Canon XLIX. Apostolicus ministrum, qui vnam tantum inter baptizandum mersionem adhibuit, depositione castigat: quin et Canon VII. prioris Concilii Constantinopolitani iubet rebaptizari Eunomianos in Ecclesiam redeuntes, quod per vnicam tantum mersionem in sua Secta fuissent abluti. Praeterea: Cornelio Papae certum et integrum visum non fuit Baptisma sola perfusione datum: haec enim scribit de Nouatiano sic baptizato: (6) »si tamen talem Baptismum percipisse dicendum sit.« Ad haec: Magnus apud Africanos Episcopus de Baptismi perfusione dati validitate dubitauit ad Cyprianum scribens. Postremo: Patres adfirmant trinam mersionem haberi ex Traditione Apostolica; adeoque nefas esse hunc ritum immutare.

Non inquam obsunt haec. Nam primum soluitur dicendo; equidem vi nominis verbum *baptizare*, quod praeceptum praesertim significari abluionem quae per immersionem fiat; eum tamen abluendi modum non ita Christum praescripsisse vt alios excluderet, ex vnanimi Patrum Traditione, et constanti Ecclesiae praxi docemur: vere autem corpus effusione et aspersione, vt et immersione abluuntur. Secundi solutio est: Apostolico Canone ministrum ab ordine non deici propter solam trinam mersionis omissionem, sed etiam propter legitima Baptismatis formae corruptionem; redditur nimirum haec ratio: »ne tanta poena vnicam mersionem adhibenti infigatur?« non enim dixit Dominus in morte mea baptizate, sed euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. His verbis ostendendo, ministros qui trina mersione non utebantur, non solitos fuisse baptizare per expressam Sanctissimae Trinitatis inuocationem. Itaque propter Ecclesiae disciplinam, et in illius erroris detestationem praescripsit Canon inuocationem Trinitatis, et trinam mersionem; vt manifeste adparet ex sequenti Canone I:

(6) Ad Fab. Antioch.

»si

»si quis Presbyter.« Canon praeterea VII. prioris Concilii C. P. aequissimae iussit rebaptizari Eunomianos, non propter trinam mersionis omissionem, sed quoniam illius Synodi aetate forma a Christo praescripta non utebantur, vt testatur Theodoretus. (7)

Ad tertium dicendum: Cornelium Papam loqui de Baptismo secundum effectum, non secundum formam sumto: nempe dubitauit, an Nouatianus in cubili tinctus gratiam Baptismatis fuisset consequutus: nec peculare illi hoc dubium fuit; omnes enim antiquos Patres occupauit: iudicauerunt scilicet non sponte, non ex Dei amore, sed ex solo gehennae metu Baptisma in vltima vitae periodo recipi proindeque gratiam non conferre. Ad Magnum quod spectat dicendum, eius dubitationem disunctam a Cypriano fuisse; ea sane ratione quae nostrae sententiae fauet, vt facile quis ex his Cypriani verbis intelliget; perfuso nempe gratiam consequi dicit, Deo »credentibus in Sacramentis salutaribus indulgentiam suam largiente:« quamuis non satis adpareat an de validitate, an de effectu Baptismi perfusorum dubitauerit Magnus ob exiguam Clinicorum Fidem.

Postremo sic occurrimus: Patres trinam mersionis usum ex Apostolica Traditione haberi dixerunt: immo Apostolicam Traditionem ritum illum esse, quia communi Ecclesiarum usu frequenterabatur. Quamquam si stricto sensu ita vocitasset, talisque re ipsa fuisset, nihil obesset, quin eam Ecclesia temporis successu immutare potuerit: nam Traditionum Apostolicarum duplex genus est; aliae Fidei et moralis christianae Dogmata spectant; aliae ad ritum et disciplinam. Priores immutare Ecclesia non potest; posteriores pro temporum vicissitudine subeunt *novitatem correctionis*, vt ait Tertullianus. (8)

Non itaque diuini iuris antiquitas trina immersio fuit, nec est modo apud Graecos; sed iuris tantum ac praecepti Ecclesiastici: quemadmodum ex eodem praecepto effusione modo habemus Latini: sic tamen vt nisi cogat necessitas, ab hodierno Ecclesiae suae ritu recedere absque peccato minister non solet: Latinus nempe ab effusione, Graecus ab immersione trina: »faciat ergo quisque quod in Ecclesia, in quam venit, inuenit;« secundum traditam ab Augustino regulam. (9) Sic tamen faciat ex suae Ecclesiae consuetudine, vt vere baptizandi corpus abluat; quod non vna, vel altera guttae aqua adsequatur: atque sic faciat, vt pars aliqua praecipua corporis abluatur.

Tom. IIII.

Mm

tut;

(7) Lib. IV. Haeretic. Fabul. cap. 3.

(8) De velandis Virginitibus.

(9) In Epist. LIV. ad Ian.

tur : quas inter eminet caput : tametsi imminente gratis nocenti periculo , ac etiam necessitate vigente , sufficeret ablutio pectoris , scapulae , aliaeque integralis partis , qua abscissa , anima in corpore non possit conseruari . Docet id S. Thomas , (10) quem sequuntur Theologi omnes .

Paulo fusius quam res expostulare videbarur , loquuti fuimus , ne haec quis ex nobis desideraret . Alia his adfina si adhuc peroptet , Inenimum (11) prae aliis scruteretur . Nos quidem Capiti de aquae vsu , seu modo abluendi in Baptismate conficiendo : vel vt cum nostris Scholasticis loquamur , de Baptismi materia proxima , quam ablutio- nem nominant , finem hanc constituimus : postquam de aqua ipsa , quae materia remota nuncupari ab eisdem solet , dixeramus multa ante- actis Capitibus .

CAPVT VI.

Quibus iure competat Baptismum administrare. Quibus etiam competere quandoque possit.

Episcopi et Presbyteri , illique soli , ordinario iure ministri solemnitate Baptismatis sunt . Ex delegatione autem illud poterit Diaconus ministrare .

In necessitate vero valide baptizant Pagani , Iudaei , Haeretici , laicique omnes Catholici , etiam mulieres , in nomine Trinitatis .

Prioris propositionis primam partem docent Scripturae . In his siquidem legimus solis Apostolis , proindeque solis Episcopis et Sacerdotibus eorum successoribus , dictum fuisse Matth. xxviii : „ euntes do- „ cetē omnes gentes , baptizantes eos , „ cet . Legimus praeterea Episcopis solis , et Sacerdotibus velut Apostolorum successoribus , commissum fuisse Ecclesiae regimen verbis illis Matth. xviii : „ quaecumque „ alligaueritis super terram , „ cet . Postremo legimus in historia noui Testamenti Apostolos et discipulos ministrasse Baptisma : Petrum nempe baptizasse tria millia hominum , Actor. ii. : a Paulo baptiza-
tum

(10) III. Part. q. lxxviii. art. 11. ad 4.

(11) In Comment. Hist. Dogmat. dissert. ii. de Bap. art. 2.

tum Crispum , Caium , et domum Stephanae i. ad Corinth. i. cet.

Docet idipsum Traditio . Tertullianus enim scribit : (1) „ dandi „ (Baptismum) ius habet Summus Sacerdos , qui est Episcopus : de- „ hinc Presbyteri . „ Hieronymus haec habet : (2) „ Sacerdotes autem „ qui dant Baptismum , faciunt oleum Chrismais , manus imponunt , „ Cathecumenos erudiunt , Leuitas constituunt , „ cet .

At de Presbyteris expressius habetur in Constitutionibus Apostolicis , vbi dicitur : „ permittimus baptizare solos Episcopos , ac Pres- „ byteros , ministrantibus Diaconis . „ Et in Concilii Florentini Decreto pro Armenis : „ minister huius Sacramenti est Sacerdos , cui ex of- „ ficio comperit baptizare . „ Quibus verbis constat esse illos Baptis- matis ordinarios ministros .

Accedit ratio S. Thomae : (3) „ Sacerdotes enim ad hoc conse- „ crantur , vt Sacramentum corporis Christi conficiant , quod est Sa- „ cramentum ecclesiasticae vnitatis ex Apostolo i. ad Corinth. 10 : at „ per Baptismum aliquis fit particeps eiusmodi vnitatis , atque ius ac- „ cipit accedendi ad Domini mensam ; „ ergo „ sicut ad Sacerdotem „ pertinet consecrare Eucharistiam , ad quod principaliter Sacerdotium „ ordinatur ; ita ad proprium officium Sacerdotis pertinet baptizare . „

Posse et Diaconos ex delegatione baptizare , quod secunda propositionis pars statuit , nequit in dubium reuocari : constat siquidem ex cap. viii. Act. Philippum Diaconum baptizasse Eunuchum Reginae Aethiopum : constat insuper ex Canone lxxvii. Concilii Illiberti- tani permissum Diacono iurisdictione ecclesiastica praedicto baptiza- re , non autem confirmare : liquet insuper ex Ordine Romano Dia- conos in Sabbato Sancto praesertim baptizasse : quod nempe hoc eis indulgeretur propter multitudinem ad Baptismum confluentem , vt obseruarunt Thomasinus , (4) aliique .

Verum constat ex Constitutionibus Apostolicis (5) id non facere ex officio iureque ordinario : dicitur enim : „ Diaconus non benedicit , „ non dat benedictionem , accipit vero ab Episcopo et Presbytero : non „ baptizat , „ cet . Quod idem testatur Epiphanius scribens : (6) „ nam „ neque Diaconis quidem ipsi vllum in ecclesiastico ordine Sacra- „ mentum petficere conceditur , sed hoc dumtaxat , vt eorum quae

Mun 2

per

(1) De Bap. cap. 17.

(4) De Eccles. Disc. lib. 11.

(2) In cap. 3. Sophon.

(5) Prim. Part. cap. 29.

(3) III. Part. q. lxxvii. art. 2.

(6) Lib. 8. cap. 28.

» perficiuntur, ministri sint. « Testantur Tertullianus, (7) Hieronymus, alique Patres.

Suffragatur haec S. Thomae ratio : (8) » sicut coelestium ordinum proprietates et eorum officia ex eorum nominibus accipiuntur, » vt Dionysius dicit cap. 7. coelest. Hierarch. ; ita etiam ex nominibus ecclesiasticorum ordinum accipi potest quid ad vnumquemque pertineat ordinem. Dicuntur autem Diaconi quasi ministri: quia videlicet ad Diaconos non pertinet aliquod Sacramentum principaliter et quasi ex proprio officio praebere ; sed adhibere ministrum aliis Maioribus in Sacramentorum exhibitione. Et sic ad Diaconum non pertinet quasi ex proprio officio tradere Sacramentum Baptismi, sed in collatione huius Sacramenti et aliorum adistere et ministrare Maioribus. « Ex quibus euincitur potiori titulo denegandum Subdiaconis aliisque in inferioribus ordinibus constitutis ius ordinarium ad ministrandum Sacramentum Baptismi.

Secundae propositionis veritas, quod adinet ad Infideles non baptizatos, siue Pagani sint, siue Iudaei, vt ad Haereticos, sic vniuersae demonstratur : Baptismus propria sanctitate ac veritate constat: ergo neque improbitate, neque infidelitate ministrantium poterit labefactari. Et quidem antecedentem propositionem sic probat Augustinus : (9) » quia Sacramento diuina virtus adsistit: « quia neque lucernae lux » quam per coenosa diffunditur, « sordidum quid contrahit: quia etsi res visibiles quibus Sacramenta tractantur, sint corruptibiles, » tamen, quod per illas agitur non potest corrumpi ; quamuis » homines per quos agitur, pro suis moribus vel praemia percipiant, » vel poenam luant. « Quam argumentationem confirmat saepissime, corroboratque Augustinus. (10)

Probatur modo singillatim de Paganis et Iudaeis : enim Nicolaus Papa I. ad Bulgarorum consulta respondens, sic loquitur : » a quodam Iudaeo, nescitis vtrum Christiano, an Pagano, multos in vestra patria baptizatos adseritis, et quid de iis sit agendum consultis. Hi profecto si in nomine Trinitatis . . . baptizati sunt, constar eos non esse de nouo baptizandos. « Et Eugenius IV. in Decreto pro Armenis, inquit : » in casu necessitatis etiam Paganus baptizare potest. « Accedit auctoritas S. Thomae dicentis : (11) » per Ec-

(7) In Haer. LXXXIX.

(8) III. Part. q. LXVII. art. 1.

(9) Lib. 3. de Bapt. cap. 10.

(10) In lib. II. cont. Petil. alibi.

(11) III. Part. q. LXVII. art. 5.

» Ecclesiam determinatum est, quod non baptizati, siue sint Iudaei, » siue Pagani, possunt Sacramentum Baptismi conferre : dummodo » in forma Ecclesiae baptizent. «

Et de Haereticis speciatim id constat : nam Stephanus Papa I. ad Cyprianum rescribens, inquit : » si quis ergo a quacumque haeresi » venerit, nihil innouetur, nisi quod traditum est, vt manus illi imponatur in poenitentiam. « Et Siricius Papa scribit : (12) » prima » itaque paginae tuae fronte signasti, baptizatos ab impiis Arianis plurimos ad Fidem Catholicam festinare ; et quosdam de Fratribus nostris eosdem denuo baptizare velle, quod non licet ; quum hoc fieri, » et Apostolus veter, et Canones contradicant. « Leguntur his adfinitia in Epistolis Innocentii I. Felicis III. Pelagii, S. Gregorii, et Gregorii III. Id ipsum definitum fuit in Concilio Nicaeno I. et in I. Arelatensi ; atque tandem in Tridentino, cuius hic est Canon : (13) » si » quis dixerit, Baptismum qui etiam datur ab Haereticis in nomine » Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, cum intentione faciendi quod » facit Ecclesia, non esse verum Baptismum ; anathema sit. «

Constat praeterea ex Patribus, quorum omnium loco audiendus Augustinus est, qui (14) ex instituto omnia Cypriani argumenta soluit, quique vniuersalem hanc esse Ecclesiae consuetudinem declarat, (15) non iterandi scilicet Baptisma ab haereticis collatum in nomine Trinitatis ; insuper addens eiusmodi Baptisma, non haereticorum esse, sed ipsius Ecclesiae, quae omnes per Baptismum parit, siue apud se, id est ex vtero, siue extra se, de semine viri sui ; (16) Ecclesiarumque Liae et Rachelis instar esse, quae viro suo Iacob filios per ancillarum vterum genuerunt. (17) Aliaque bene multa proferens, quae ingenium suum sapiunt. Supersedemus a proferendis aliis argumentis, ne actum agere dicamur.

Alia propositionis pars, quae de laicis omnibus loquitur, his momentis euincitur. Primum esto Decretum Concilii Elliberitani his verbis expressum : (18) » peregre nauigantes, aut si Ecclesia in proximo non fuerit, posse fidelem, qui lauacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate. « Qui quidem Canon, quum plurimos adstantes supponat, haud mirum quod bigamum

ex-

(12) In Epist. ad Himerium Tar-

racon.

(13) Sess. VII. Can. 4. de Bapt.

(14) Lib. VII. de Bapt. cap. 7.

(15) Lib. II. cap. 7.

(16) Lib. I. cap. 14.

(17) Lib. I. cap. 16.

(18) Can. XXXVIII.

excludere videatur: decens enim tunc est, vt potius baptizatus quam Paganus, potius Paganus quam bigamus baptizet: mirandum vnicę, quod prae admiratione scripserit Petauius: (19) »ergo ne a bigamis »baptizari in tanta necessitate non licuit?« Facit in idipsum Decretum Concilii Lateranensis IV. scilicet: (20) »Sacramentum Baptismi »a quocumque rite collatum proficit ad salutem:« etiam et Florentinis (21) nempe: »in casu autem necessitatis non solum Sacerdos vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier baptizare potest.«

Secundum momentum ex Traditione sumitur. Haec enim Tertullianus scribit: (22) »dandi (scilicet Baptismi) quidem habet ius »Summus Sacerdos qui est Episcopus; dehinc Presbyteri et Diaconi Alioquin etiam laicis ius est. Quod enim ex aequo accipitur, ex aequo dari potest. . . . Proinde et Baptismus aequę Dei »census ab omnibus exerceri potest.« Augustinus haec habet: (23) »si »laicus aliqua pereundi dederit (Baptismus) necessitate compulsus, »quod quum ipse acceperit, dandum esse addidit: nescio an pie »quisquam dixerit esse repetendum.«

Tertium momentum ex S. Thomae ratione petitur, quae est huiusmodi: (24) »ad misericordiam eius qui vult omnes homines saluos fieri, pertinet vt remedium inueniat. Inter omnia autem Sacramenta maxime necessitatis est Baptismus, qui est regeneratio »hominis in vitam spiritualem. Quia pueris aliter subueniri non potest; et adulti non possunt aliter quam per Baptismus plenam remissionem consequi, et quantum ad culpam, et quantum ad poenam. Et ideo vt homo circa remedium tam necessarium defectum »pati non possit, institutum est, vt et materia sit communis, scilicet aqua, quae a quolibet de facili haberi potest, et minister Baptismi etiam sit quicumque non ordinatus; ne propter defectum Baptismi homo salutis suae dispendium patiat. « Quae S. Thomae verba compendio retulit Catechismus Concilii Tridentini. (25)

Quae sane momenta, vel nobis non dicentibus, probant quod et mulieres in necessitate valide baptizare: vna enim est mulierum et laicorum ratio: quin et Decretum Concilii Florentini, vt et Lateranensis, expresse mulieres nominat. Patres etiam legitimum Baptis-

(19) In notis ad Epiph. (23) Lib. II. cont. Epist. Parmeniani, cap. 13.
 (20) Cap. Firmiter de Sum. Trin. (24) III. Part. q. LXXVII. art. 3.
 (21) In Instruct. Armen. (25) Part. II. de Bapt. n. 24.
 (22) Lib. I. de Bapt. cap. 17.

tismum a quocumque laicorum datum pronuntiantes, nequaquam mulieres excludunt: ergo et mulieres etiam, necessitate urgente, nedum homines laici Baptismum valide ministrare possunt.

CAPVT VII.

Quotupliciter aduersus constitutam Ecclesiae Fidem erga Baptismi ministros erratum sit declaratur: atque omnis generis argumentationibus satisfi.

Consentiunt Nouatores ipsi Episcopum ac Presbyterum, necnon ex delegatione Diaconum, ministros esse Baptismatis solemnibus: sed nobis in eo contrarii sunt, quod laicos in necessitate baptizare dicimus. Caluinus siquidem haud dubitauit adserere, (1) peccare eos omnes, qui quum non sint ordinarii Ecclesiae ministri, ad hoc ipsum vocati, electi, et ordinati, in extrema etiam necessitate, Baptisma conferunt, ac temere subiecit: »quod autem multis ab hinc saeculis, adeoque ab ipso fere Ecclesiae exordio, vsu receptum fuit, vt in periculo mortis laici baptizarent, si minister in tempore non adesset »non video qua firma ratione defendi queat.« Ex Graecis etiam Schismaticis recentioribus plurimi Baptisma laicorum illicitum contendunt, si fides Petro Arcudio adhibeatur. (2) Contra vero munus solemniter baptizandi foeminis, attribuere Marcionitae, Pepuziani, et Colliridiani.

Sed nec ipsis tamen priscis Ecclesiae Patribus aequę innotuit Catholicae Ecclesiae Fides quoad omnia designata membra. Tertullianus siquidem, austeri supercilii vir, mulieribus baptizandi facultatem ademit: Baptismum quoque a viro non baptizato collatum nullum olim in Gallis habitum fuisse, vt etiam iterandus decerneretur, exploratae rei loco habetur, si genuinum, integrumque est caput XCIV. lib. V. Capitularium Regum Francorum. Ita quippe in capite illo sancitum est: »si quis Presbyter ordinatus deprehenderit se non esse »baptizatum, baptizetur et ordinetur iterum, et omnes quos prius »baptizauit, baptizentur.«

Erratum praeterea a complurimis, hisque praeclarissimis, Patribus erga Baptisma ob Haereticis in Trinitatis Fide et nomine datum bona fide heic subnectendum. Nam Agrippinus Carthaginiensis Episcopus, et

(1) Lib. IV. Instit. cap. 15. et in Antid. adu. Conc. Trid. Sess. VII. Can. 10.
 (2) Lib. I. Concord. cap. 11.

et Sancti Cypriani antecessor, omnium primus defendit statuirque in Concilio Africano ea de re habito, quod ad annum cxxv. refert Conciliorum editio nouissima, apud Haereticos verum Baptisma non esse; adeoque baptizatos a quibuscumque haereticis, si ad Ecclesiam orthodoxam redeant, iterum esse baptizandos. Cito haec doctrina Asiae Ecclesias inuasit atque Aegyptum; ibique magni nominis viros, ac sanctitate etiam insignes propugnatores habuit; Firmilianum praecipue Caesareae in Cappadocia Episcopum, et S. Dionysium Alexandrinum, vt communior tenet opinio; plurimisque Synodis stabilita est; maxime vero Iconiensi et Synadensi, an. circiter cccxxv.

Paulo post, quum haec doctrina oppugnaretur a plurimis, in primisque ab Ecclesia Romana, Cyprianus Agrippini successor, tria habuit Carthagine Concilia ex totius Africae Episcopis, et plerisque Asiae, in quibus Agrippini et Firmiliani sententiam confirmauit, decreuitque: Haereticorum Baptisma non nisi inane Sacramenti simulacrum esse; atque idcirco ab Haereticis tinctos rebaptizandos esse, seu potius simpliciter baptizandos: quippe rebaptizationis nomen Africanis Patribus inuisum semper fuit, vt ex Cypriano ipso constat. (3) At Stephanus Romanus Pontifex mascule Africanis se opposuit, sanciuoque cum Ecclesia Romana, vt si nihil in forma Baptismi peccatum esset, ratus validusque Haereticorum Baptismus foret, quod veteres Christiani tenuerunt; adeoque vt nihil in Ecclesia innouaretur.

Quum autem haec Stephani sententia videretur Cypriano vnionem Ecclesiae etiam cum Haereticis stratuere, paullo impudenter Stephanano restitit, eumque superbiae coarguit aperte. Itaque ad Pompeium Epistolam direxit; (4) qua Romanum Pontificem durius exagitat, vt in errorem prolapsus, et Haereticorum causae patrocinantem; vocans eiusdem ac Romanae Ecclesiae sententiam, »errorem »contra Christianos, et contra Ecclesiam Dei.« Agnoscitis opinor hominem animo aduertimur, propositi tenacem, flecti et mollescere nescium; quem nimius vnitatis Ecclesiae zelus transuersum egit, et humana pari coëgit.

Ceterum, num tandem sub vitae suae finem errorem ipse castigauerit suum publico aliquo documento, dubium certe est. Id pie opinatus est Augustinus; (5) eius deinde culpam multiplici ex capite minuens. Reliquos etiam Episcopos Cypriani collegas palinodiam tandem

(3) Epist. LXXI. ad Quint. (4) Quae est LXXVII. (5) Epist. XLVIII.

dem aliquando decantasse monet Hieronymus: (6) ast quid tandem Cyprianus ipse egerit, quidue egerint ceteri aperte non constat. Nec tamen inde iuste quis erueret, etsi minime errorem illi suum reuocassent, pro haereticis Cyprianum, eiusque sectatores esse habendos. Absdubio si quis hodie post PP. Tridentinorum decretum cum Cypriano sentiret, haereticus foret; at Cyprianum aliosque ei adhaerentes fuisse haereticos, negat Augustinus, negat et Vincentius Lirinensis. Scilicet quando doctrina aliqua non est aperte in Scriptura, antequam ab Ecclesia quidquam definiatur, negari salua Ecclesiae vnitatis potest; quod in plerisque aliis apud veteres Patres factum est.

Sed breuitas cui in his institutionibus studemus, non patitur, vt Anabaptismi, seu erroris rebaptizantium historiam fusius recenseamus. Eam abunde pertractatam Tyrones nostri referunt praeter Ecclesiae Annales, apud Iueninum, (7) Serrium, (8) Bertium, (9) aliosque eiusdem iudicii et eruditionis Scriptores.

Ad soluenda itaque contraria argumenta iamam veniamus. Pugnant itaque aduersus primam adsertionem haec. Primum: Presbyterum non nisi ex Episcopi iussione Baptisma conferre posse expresse censent Tertullianus et Hieronymus: non ergo ordinarius minister solemnitatis Baptismi ille est.

Secundum: Presbyteris, iis etiam quibus animarum cura incumbat, haud licebat ordinarie baptizare: neminem enim, nisi iubente aut absente Episcopo, abluabant: ergo.

Tertium: sub eodem praecepto iniungitur Math. vltimo, officium docendi et baptizandi: atqui docere ex officio pertinet ad solum Episcopum: ergo et baptizare.

Quartum: per Baptismum adnumeratur quisque Populo christiano; quae sane adnumeratio ad solius Principis officium videtur pertinere: sed principatum in Ecclesia tenent Episcopi: ergo. Et quidem praestantius est Baptisma conferre quam Basilicas consecrare, Altaria vngere, Chrisma conficere; quae tamen ad solius Episcopi officium spectant.

Quintum: si Presbyter ex Episcopi auctoritate baptizans, ordinarius Baptismi minister est, erit quoque eiusmodi Diaconus ex eadem

Tom. IIII.

Nn

dem

(6) In Dial. cont. Lucif. cap. viii.

(8) Praelect. xi. de Sacram.

(7) In Comment. Hist. Dogmat. (9) De Theol. Discip. lib. xxxi. cap. 13.

dem iussione baptizans : ergo vel vterque ex delegatione baptizat, vel vterque ex officio.

Sextum : equidem Diaconi, vt ex Constitutionibus Apostolicis, (10) et cap. *Peruenit*, (11) habetur, valent Eucharistiam dispensare: atque ex cap. *Fures*; (12) possunt et Poenitentiam dare : ergo.

Septimum : Episcopus Diaconos consecrans, inquit : »prouchen-
»di, filii dilectissimi, ad Leuiticum ordinem, cogitate magnopere ad
» quantum gradum Ecclesiae ascenditis : Diaconum enim oportet
» ministrare ad altare, baptizare, praedicare, « cet. ; igitur ad Dia-
conum spectat ex officio baptizare. Id quod insuper arguitur ex fac-
tis : nam Apostolorum temporibus, quibus quidem omnia ordinata ex-
titerint oportet, Diaconi Baptisma contulerunt ; vt liquet ex facto
Philippi Diaconi, qui Candacis Reginae Eunuchum et Samaritanos
tinxit. Quin et saeculis prioribus Diaconi praeficiebantur regendis
minoribus Ecclesiis ; seu quae in Villulis et Pagis constitutae erant:
scribit siquidem Hieronymus : (13) » non abno hanc esse Ecclesia-
» rum consuetudinem, vt ad eos, qui longe in minoribus Vrbbibus per
» Presbyteros et Diaconos ordinati sunt, « cet.

Pugnant praeterea aduersus secundam adsertionem isthaec mo-
menta. Primum : plenarium Concilium quod Augustinus experit, (14)
vt certum de Baptismo ab infideli dato iudicium ferret, nondum
habitum est : sub dubio igitur id tenendum.

Secundum : Eliberitanum Concilium hunc edidit Canonem : (15)
» peregre nauigantes, aut si Ecclesia in proxima non fuerit, posse
» fidelem, qui lauaerum suum integrum habet, nec sit bigamus, bap-
» tizare in necessitate infirmitatis positum Cathecumenum : ergo qui
» lauaerum non habet, baptizare, etiam vigente necessitate, non po-
» test. «

Tertium : Nicolaus I. rescripto saepe laudato adfirmavit quoque
valere Baptismum *in nomine Christi* datum ; quod neutriquam nos
probamus : neque ergo probandum illud rescriptum erit, dum vali-
dum Baptisma a non baptizato testatur.

Quartum : Gregorius III. ad Bonifacium Archiepiscopum Mogun-
tinum scribens, ait : » quos a Paganis baptizatos esse adseruisti, si
» vita habetur, vt denuo baptizes in nomine Trinitatis mandamus : «
ergo.

(10) Cap. 23. lib. 8.
(11) Distinc. 93.
(12) Il. de Furis.

(13) In Dial. adu. Lucifera.
(14) Lib. 7. de Bapt. cap. 53.
(15) Num xxxviii.

Quintum : Patres, qui contra Cyprianum, Donatistas, aliosque
ab haereticis tinctos, iterum tingentes disputarunt, eo vsi sunt prin-
cipio, quo datum a non baptizatis Baptisma non valere concluditur:
nempe contenderunt, ideo haeresum auctores baptizare posse quos de-
cipiunt, quod ab Ecclesia recedentes, receptam in eius sinu ordina-
tionem, qua fit baptizandi potestas, non amiserint : contenderunt
etiam, laicos, et valide, et licite, necessitate vigente, baptizare posse,
quod baptizati illi sint : ita Augustinus (16) et Hieronymus. (17)
et ex ipsis reliqui : at infideles, seu non baptizati, neque in ea fuerunt vn-
quam, neque vllam ordinationem, seu Baptismatis conferendi potes-
tatem receperunt : ergo.

Sextum : Augustinus ipse alibi sic loquitur : (18) » et haec qui-
» dem alia quaestio est, vtrum et ab iis qui numquam fuerunt Chris-
» tiani, possit Baptismus dari : nec aliquid temere inde adfirmandum
» est sine auctoritate tanti Concilii, quantum tertiae rei sufficit. « At-
que quum Donatistas vrgeat, frequentissime similia passim scribit:
Augustino igitur dubia saltim haec quaestio fuit.

Septimum : ex Scripturis haec habentur, quae nullum haereticor-
um Baptisma demonstrant. Ad Ephes. iv. ait Paullus : Vna Fides, vnum
» baptisma. « Canticorum iv. dicitur de Ecclesia : » vna est columba
» mea, perfecta mea . . . hortus conclusus, fons signatus. « Et ad
Galat. iii : » quotquot in Christo baptizati estis, Christum induistis. «
Tandemque Ecclesiastici xxxiv : » qui baptizatur a mortuo, quid pro-
» ficat lauatio eius? « Atqui haeretici Fidem non habent; in Ecclesiam
ingredi nequeunt ; Christum non induunt, qui ab eis baptizantur; sed
vere a mortuis Baptisma recipiunt : neque ergo verus in eis Baptis-
mus est, neque fontem aquarum viuentium nobiscum communem
habent ; nec vere ab eis baptizatur ; sed inane prorsus eorum laua-
erum est.

Octauum : in Canone xlv. ex iis quos Apostolicos dicunt, Haereticorum
Baptisma iterandum esse dicitur ; scilicet : » Episcopum vel
» Presbyterum, qui Haeticorum Baptismum, vel sacrificium admise-
» rit, deponi iubemur. « Et Canone xlvj. id ipsum rursus decernitur
verbis illis : » Episcopus, vel Presbyter, eum qui vere habet Baptis-
» mum, si de integro baptizauerit, vel si eum qui ab impiis pollu-
» tus

Nn 2

(16) Lib. 1. de Baptismo cap. 1.

(17) In Dial. adu. Lucif.

(18) Lib. 11. adu. Parmen. cap. 13.

»tus est, non baptizauerit, deponatur:« non ergo validum eiusmodi »Baptisma est.«

Nonum: et Leo I. (19) et Urbanus II. (20) alique Pontifices, tradiderunt Haereticorum Sacramenta non posse sanctificationem conferre; eaque formam quandam ac speciem habere, minime Sacramentorum virtutem.

Decimum: antiqui Patres Agrippinus, Tertullianus, Cyprianus, Firmilianus; necnon Athanasius, Basilius, Cyrillus Hierosolymitanus et Alexandrinus, pluresque alii Baptisma Haereticorum improbarunt: nequit ergo vt validum admitti, aut saltem de illius validitate dubitandum.

Vndecimum e multiplici ratione integratur. Prima est: per Baptismum homines gignuntur filii Dei: at Dei filii non nisi ab Ecclesia Catholica, quae Christi sponsa est, generari possunt: ergo. Secunda: penes Haereticos ius nullum est in Sacramenta; item neque habent illi Spiritum Sanctum, quem valeant conferre. Rursus: illi Christi membra non sunt: ergo. Tertia: rebaptizatum fuisse post Ioannis Baptisma in cap. xix. Actor. legitur: rebaptizandum ergo potiori titulo post Haereticorum Baptisma erit.

Duodecimum: nemo laicus legitur in Scripturis Baptisma contulisse: etenim Matth. vltimo solis Apostolis baptizandi potestatem dedit Christus.

Tertiodecimum: Concilium Eliberitanum non omnibus laicis baptizandi ius, necessitate etiam urgente, indulget; sed illis tantum, qui illibatam seruauerint receptam in Baptismate iustitiam; quique bigami non sint, vt ex superius memorato Canone constat: ergo.

Quartodecimum: Auctor Constitutionum Apostolicarum (21) haec habet: »sed neque laicos concedimus aliquod Sacerdotale munus exercere, veluti Sacrificium, Baptismum,« cer. & id vero attentanti *Oziae poenam* minatur. Basilius reprobans Haereticorum Baptisma, (22) ait: tinctos ab Haereticis rebaptizandos esse, *veluti a laicis baptizatos*. Augustinus dubitare visus est, num immunes sint a peccato laici, qui etiam urgente necessitate baptizant. Ita contra Parmeniani Epistolam scribens: (23) ex Patribus ergo vel validum non est laicorum Baptisma, vel certum saltim quouis saeculo non fuit.

Quin-

(19) In Epist. ad Niceam.

(20) In Epist. ad Lucium.

(21) Lib. 111. cap. 10.

(22) In Epistola ad Amphilocho.

Can. 1.

(23) Lib. 2. cap. 13.

Quintodecimum: mulierum Baptisma damnat his verbis Tertullianus: (24) »petulantia autem mulierum, quae vsurpauit docere, vtique non etiam tingendi ius sibi pariet,« cer. Habet similia aliis in libris. (25) Damnatur quoque Epiphanius, (26) Marcionem damnans, quod mulierculis *permissionem baptizandi* tribueret. Damnatur Ioannes Chrysostomus, dicens: (27) »Quid ais, mulier baptizati?« Demumque damnatur Concilium Carthaginense IV. Canone c. inquiring: »mulier baptizate non praesumat:« non ergo possunt mulieres validum Baptismum conficere, etiamsi necessitas urgeat.

Haec tamen argumenta, licet nonnihil negotii desiderent vt diluantur; diluenda sunt tamen. Primum itaque primi ordinis vt soluantur, haec adhibenda distinctio est: Presbyterum non nisi ex Episcopi iussione Baptisma conferre, cer.; Idque iure diuino, nego: iure ecclesiastico, concedo. Ecclesia quidem disciplinae causa vsum illum olim praescripserat in Episcopatus honorem; atque vt fideles intelligerent, Episcopos esse in sua Dioecesi Principes ac praecipuos Pastores. Vel dicendum breuius: loquutos fuisse Tertullianum et Hieronymum de Sacerdotum in Baptisma conferendum iurisdictione, non de potestate, quam vi ordinationis habent.

Ad secundum respondemus: prioribus Ecclesiae saeculis, vbi Sedes Episcopalis non erat, Presbyteros ordinarie Cathecumenos abluisse. Post saeculum v. etiam in locis vbi sedebant Episcopi, Presbyteros non spectata Episcopi iussione, passim baptizasse, vt colligitur ex Sacramentario S. Gregorii, aliisque libris, qui de sacris ritibus editi fuerunt: Posthaec, saeculo nempe vii. sic vsus ille inualuit, vt pauci Episcopi munus baptizandi obirent. Itaque disciplinae causa antiqua illa prohibitio edita fuit; quam supra indigitabamus.

Tertium sic soluit S. Thomas: (28) »vtrumque officium, scilicet docendi et baptizandi, Dominus Apostolis iniunxit; quorum vices gerunt Episcopi: aliter tamen et aliter. Nam officium docendi commissit eis Christus, vt ipsi per se illud exercerent, tamquam principalissimum. . . . officium autem baptizandi commissit Apostolis, vt per alios exercendum. . . . quia in baptizando nihil operatur meritum et sapientia ministri, sicut in docendo,« cer.

Quar-

(24) De Bapt. cap. xviii.

(25) In lib. de veland. Virg. cap.

9. et de Praescript. cap. 41.

(26) Haeresi XLII.

(27) Hom. de Ss. Bernice et Pro-

dose.

(28) III. Part. quaest. LXXVII. art.

2. ad 1.

Quarti solutio est etiam ex S. Thoma, dicente: (29) »quod in qualibet Republica, ea quae sunt minora, pertinent ad minores; maiora vero maioribus reseruantur . . . et ideo ad minores ciuitatis Principes pertinet disponere de infimo populo; ad summos autem Principes pertinet disponere ea, quae pertinent ad maiores ciuitatis. Per Baptismum autem non adipiscitur aliquis nisi infimum gradum in populo christiano: et ideo baptizare pertinet ad minores Principes Ecclesiae, id est ad Presbyteros, « cer.

Ad quintum dicendum: quod Presbyter iure diuino, et ex vi sui ordinis habet officium baptizandi: in exercitio tamen huius potestatis, vt ordo in Ecclesia seruetur, ab Episcopo dependet. At Diaconus ex vi suae ordinationis nullius Sacramenti conficiendi potestatem habet; sed solum Sacerdoti illa conficienti ministrandi: vnde si quando baptizat, ex delegatione id facit.

Sextum sic soluitur: neque corpus Dominicum dispensare ad Diaconorum spectat officium, neque administrasse vnquam illos Poenitentiae Sacramentum; sed vnice ex delegatione Episcopi recepisse eos, qui solemnem Poenitentiae gradus expleuerant; non absolutionem impendentes, sed poenitentiam deprecationem excipientes. Primum docet S. Thomas: (30) praeterea addens, nec posse quidem illos baptizare extra necessitatem, et absque Episcopi aut Presbyterorum mandato. Secundum dumtaxat innuit laudatum Caput: neque aliud innuit perdifficilis Cypriani locus, (31) »apud Diaconum Exomologesim facere.«

In septimi solutionem dicimus primo: Diaconum vi ordinis accipere potestatem baptizandi ex commissione et delegatione, non tamen virtute proprii gradus, quo constituitur Presbytero subiectus, non praeses, nec minister Baptismi ordinarius, vt patet ex cap. *Diaconus*. (32) Deinde dicimus pro factis in argumento memoratis; iura de quibus ibi fit sermo, Diaconi sortiti sunt, non ex suae creationis fine primario, sed solum ex Ecclesiae indulgentia: nec mirum, quum insitutum fuerint, non ad Ecclesiae regimen, sed tantum vt Episcopis et Presbyteris suum exhiberent ministerium. Si quo autem alio munere functi sunt, illud non suae ordinationi, sed Ecclesiae delegationi debuerunt.

Secundi ordinis primum argumentum familiare hominibus haereticis est. Eo etiam vsi sunt Pelagiani ab Innocentio I. damnati; Ge-

(29) Ibid. ad 2.

(30) III. Part. q. LXXXII. art. 3.

(31) Ex Epist. xvii.

(32) Dist. 93.

nerale Concilium, in quo sua causa iterum tractaretur, expetendo: quibus quidem Augustinus respondit, minime illud Concilium requiri, quod omnium gentium Episcopi idem cum Innocentio sentirent; proinde cum suo Capite vnum, non loci quidem, sed spiritus vnitatem Concilium constituerent: itaque quum omnes vbique Ecclesiae in re nostra, Nicolai I. Capiti *A quodam Iudaeo* subscripsissent, haud expetendum plenarium Concilium erat.

Secundum, nempe Eliberitanus Canon sic intelligendus est ex interpretatione Mendozae et Van-Espen: vt supponat non vnum laicum adesse, sed plures: quo in casu lauacrum subministrare debeat, qui publicam poenitentiam non subiecit, nec sit bigamus. Exponunt alii Canonem, non de necessitate, sed de condescenduntia.

Ad tertium dicimus: Nicolaum consultum a Bulgaris fuisse num valeat Baptismus a Pagano datus, non de forma Baptismatis, vt saepius dictum est: ideoque quod ait de Baptismo *in nomine Christi*, opinionem ibi insertam esse; quod vero docuit de Pagano baptizante esse Pontificium rescriptum, proinde omnino tenendum.

Quarti solutio est: iussu Gregorium III. rebaptizationem, quia Pagani nequaquam formam seruauerunt; caute animaduersione vsus, *si ita habetur*: vnde in glossa (33) habetur: *scilicet in forma Ecclesiae non fuerunt baptizati.*

Ad quintum dicendum: Augustinum et Hieronymum, aliosque insuper Patres, ex suppositione rebaptizationum argumentari, quorum propterea argumentum ad hunc reducitur sensum: Quilibet id dare potest, quod integrum habet; sed qui se ab Ecclesia praescinderunt, integrum habent Baptisma quod in ipsa receperunt, integrum quoque est in laicis catholicis: ergo et praecisi, et catholici laici integrum ac verum Sacramentum conferre possunt. Ast ex eo inferri haec altera consequutio non potest: ergo non baptizati non possunt baptizare; alioquin laudati Patres hanc propositionem negatiuam, nemo potest conferre Sacramentum quod non habet, isti adfirmatiuae, quod habet quisque dare potest, opponere debuissent: quod tamen non praestiterunt.

Sextum Augustini moderationem demonstrat, dum in re nondum ab Ecclesia definita sententiam dicere directauit; ceterum, ostendit se ita adfectum, vt crederet ratum legitimumque Baptismum vbicumque, et a quibuscumque verbis euangelicis consecratum. Immo aduersus Donatistas saepissime inculcat, Baptismo propriam inesse

vir-

(33) In cap. *Quos a Paganis.*

virtutem, esse illum, non ministrantium, sed Christi Sacramentum, cetera. Quod si eosdem refutauerit ex quo extra Ecclesiam non amittatur Baptisma, id ex eorum principiis commonstrans, quod si extra Ecclesiam habetur, extra Ecclesiam et datur.

Septimum soluitur nuda ac simplici locorum Sacrae Scripturae expositione. Itaque quod obiicitur de Fide ab Augustino retorquetur: (34) nam Paullus eo loci etiam ait vnam esse Spem: «vocati estis, inquit, in vna Spe vocationis vestrae:» at ipsis Apostolorum temporibus fuerunt, quibus *vna Spes* non erat, et tamen erat *vnnum Baptisma*; cuius generis erant, qui negabant resurrectionem mortuorum, et nihilominus baptizati erant, ex 1. ad Corinth. xv. Igitur vnum pariter erit Baptisma in iis, qui eandem non habent Fidem. Equidem notae et characteres, cuiusmodi Sacramentum Baptismi in Christi fidelibus est, remanent in transfugis et apostatis, ex ipso Augustino. (35)

Secundi loci haec est intelligentia: vel sermo ibi de Ecclesia SS. est, quam non esse in auaris intelligimus, qui tamen cum iustis Baptismum habent communem, vel de Ecclesia praesenti, seu huius temporis, in qua mali cum bonis permixti sunt. Si de illa priori sensu loquendum; peccat Haereticus eundem ac auari, fraudatores, ceteri, Baptismum eodem pacto non habebunt? In posteriori autem sensu habet illa quaedam propria SS. vt caritas; quaedam Sanctis et improbis communia, vt Fides; quaedam extra illam etiam permanentia, vt Sacrosancta Mysteria: vnde haereticis, etsi Caritate et Fide careant, Sacramenta tamen habere possunt.

Ad tertium locum dicimus: an non baptizati ab auaris Christum induunt? Arqui auari templum Dei non sunt, dicente Apostolo in 1. ad Corinth. 6.: quae societas templo Dei cum Idolis? Auaritiam insuper idololatricam vocans: quidni ergo et ab haereticis baptizati Christum induunt? Induunt equidem quantum ad Sacramenti perceptionem, non quantum ad sanctificationem.

Quarti loci sensus est: baptizari a mortuis Paganos qui homines colunt, in quorum nomine baptizantur: non ita qui baptizantur a Christo: hoc est, qui Baptismo a Christo instituto initiantur. Desumimus quoque has expositiones ex Augustino. (36)

Ad octauum vulgaris est responsio: editos Canones illos fuisse in aliqua Synodo Rebaptizantium, vel Iconiensis, vel Synadensis illa sit. Quod

(34) Lib. v. de Bapt. cap. 26.

(36) Lib. v. de Bapt. cap. 27. ibid.

(35) Lib. 2. cont. Parmen. cap. 13. cap. 24.

si genuini probarentur, accipiendi illi forent de Haereticis formam Baptismi adulterantibus.

Nonum verbo solum esto: loquuntur nempe Leo, Vrbanus, alique Pontifices, de Baptismatis sanctificatione, non de illius perceptione.

Decimi solutio ex dictis habetur: videlicet laudatos Patres id reuera aduersisse aduersus *totius orbis morem*, vt loquitur Augustinus. (38) Quem quidem morem haud illi denegarunt; posteaque plenariis Conciliis, Pontificum Statutis, reique matura discussione munitum, omnes Ecclesiae receperunt. Itaque Cypriani auctoritatem hoc in capite ab Ecclesia minime probari, pro qua tamen sanctissimus Martyr sanguinem suum fudit Augustinus reponebat; (39) nosque ex eo reponimus. Quod et reponimus de auctoritate Agrippini, Firmiliani, Basilii, Athanasii, aliorumque; necnon et Synodi Carthagenensis, aliarumque.

Vndecimum diluitur sic: sola Ecclesia Catholica generare potest Dei filios, vel proprio vtero, vel ancillarum, concedo: vtero dumtaxat proprio, nego. Quemadmodum Abrahamo et Jacobo filii ex ancillis Agar et Zelpha procreati sunt. Verum deinde est haereticos sibi arrogare ius conficiendi Sacramenta: sed id tantum probat administrationem sacrilegam, non vero Sacramentorum inualiditatem. Nec praeterea opus est, vt illi Spiritum Sanctum inhabitantem habeant; vt nec ministri etiam catholici: non enim virtute sua, sed Christi, Spiritum illi Sanctum communicant; neque ex propriis meritis, sed vi Sacramenti producentis gratiam. Et ex quo illi causa instrumentalis sint, sequitur haud requiri, quod membra Christo unita sint: potest enim et instrumentis separatis per culpam, et apostasiam vti. Postremo: ex maximo Ioannis inter et Christi Baptisma discrimen euincitur haud deberi post Christum Baptismum rebaptizari; licet rebaptizatum post Baptisma Ioannis fuerit.

Duodecimi solutio est: non omnia Fidei aut morum Dogmata Scripturis contineri, sed nos Catholicos multa credere quae sola Traditione continentur: vnde argumento opposito solum premi Caluinistae, ceterique Sectarii Recentiores poterunt, quibus Scriptura vna et sola est Fidei et morum regula. Ex loco autem obiecto vnum hoc colligitur, scilicet Apostolos fuisse ordinarios ministros; quin excludatur ex

Tom. III.

Oo

in-

(37) Lib. 2. cont. Cresc. cap. 25.

(38) Lib. 4. de Bapt. cap. 6.

(39) Lib. 2. cont. Cresc. cap. 32.

inde extraordinaria laicorum potestas, vt nos Traditio docet.

Ad tertiumdecimum dicendum: euanescere argumenti vim, vbi Canonis sensus aperitur. Eum sic doctissimus Albaspinus exponit dicens, non requirere Synodum Eliberitanam baptismalem iustitiam et monogamiam in eo qui Baptismum collaturus est, nisi vbi alii laici sunt, qui aut bigamia, aut ex poenitentia publica irregularitatem contraxerint.

Quartodecimo hoc modo occurrimus: auctor Constitutionum Apostolicarum loquitur de Baptismo solemnii et extra necessitatem; nam perstringit laicos, qui exemplo Coré munera Sacerdotalia vsurpabant. Basilius autem, alias in Rebaptizantium errore detentus, haec in eadem Epistola profert: Quod oportet consuetudine vti, et sequi Patres, qui quae ad nos pertinent, prouiderunt: Augustinus denique dubius non est in memorato loco: ea enim verba quae obilci poterant, *nescis, an pie quisquam dixerit*, cet. hunc reddunt sensum; non nisi impie affirmari cet., vt cuique Augustinum perpendenti innotescer.

Quintumdecimum sic soluitur: Tertullianus aperte mulieribus potestatem baptizandi, etiam in necessitate denegauit eo in loco, quam viris laicis largitur; homo austerus, et mulieribus parum propitius, vt ait Serrius. (40) Haud improbamus tamen illorum Theologorum benignam interpretationem, qui de solemnii Baptismo eum loquutum volunt; quod turpe sane mulieribus concedere foret. Epiphanius certe de illis loquitur foeminis, quae apud Peperianos, Cataphrigas, Colliridianos Episcopi erant ac Presbyteri. Neque alia Chrysostomi mens fuit, triumphum Bernicis, et Prodocis celebrationi mysteriorum solemnique sacrificio, personante oratione comparantis. Ad Canonem vero Synodi iv. Carthaginensis responderi S. Thomas (41) vetari ibi mulieribus ministerium publici solemnisque Baptismi: id enim sonant ea Canonis verba *in conuentum Ecclesiae*.

(40) Praelect. xvii. de Sacram. (41) III. Part. q. lxxvii. art. 4. ad 1.

CAPVT VIII.

De Baptismatis subiecto agit, et de Cathecumenatu nonnulla tradit.

Infantes sunt Baptismatis capaces.

Non tamen baptizari possunt in vtero matris existentes.

Neque ordinarie loquendo filii infidelium baptizari debent inuitis parentibus.

Euincitur prima propositio ex Scripturis. Ioan. iiii. praescriptum indefinite ac vniuersim legimus Baptismum, ne a regno Dei quis excluderetur, verbis illis: »nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum caelorum:« at infantes capaces regni caelorum sunt ex illo Christi Domini Lucae xviii: »sinite paruulos venire ad me; talium est enim regnum caelorum:« ergo. Sunt in Scripturis huius generis plurima.

Euincitur praeterea, et quidem apertius, ex Traditione. Cyprianus expresse probat (1) infantes esse capaces Baptismi. Augustinus docet (2) consuetudinem baptizandi infantes ex Apostolica Traditione descendere: ait enim: »nec omnino credenda, nisi Apostolica esset Traditio.« Et aduersus Pelagianos eam vrgens, scribit: (3) hoc Ecclesia semper habuit, semper tenuit: hoc a maiorum fide percepit: hoc vsque in finem perseueranter custodit. « Habent similia alii Patres.

Euincitur quoque ex definitionibus Ecclesiae: nam Concilium plenarium Africae Carthagine celebratum an. 418. hunc protulit Canonem: »placuit, vt quicumque paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod lauacro regenerationis expieret, anathema sit.« Et Concilium Tridentinum de Baptismo loquens, definit: (4) »Si quis dixerit, paruulos eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo in-

Oo 2

» ter

(1) In Epist. ad Fidum.

(3) Serm. de verb. Ap. nunc cclxxiii

(2) Lib. x. de Gen. cap. 23.

(4) Sess. 7. Can. 13.